

o lesnej pedagogike

ako súčasť environmentálnej výchovy

za rok 2024

ZVOLEN 2025

MINISTERSTVO
PÔDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o lesnej pedagogike ako súčasť environmentálnej výchovy za rok 2024

Neprešlo jazykovou úpravou.

Údaje pre štatistické spracovanie, charakteristiku subjektov z aktivít jednotlivých inštitúcií poskytli: LESY SR š.p.; Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici; Mestské lesy v Bratislave; Mestské lesy Košice, a.s.; Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce; LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s.r.o.; Mestské lesy Jelšava; Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o.; Lesy mesta Podolinec s.r.o., Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.; Mestské lesy Kremnica, s.r.o.; LESY MESTA BREZNO, s.r.o.; Mestské lesy Ružomberok; Národné lesnícke centrum.

Editor: **Ing. Marián Taraba**

Autori: **Ing. Marián Taraba, Ing. Veronika Jaloviarová, Ing. Andrea Melcerová, Mgr. Dagmar Sélešová, Ing. Eva Vakuľová**

Autori fotografií: **archív NLC**

Grafická úprava a sadzba: **Ing. Marián Taraba**

Tlač: **Národné lesnícke centrum, Zvolen**

Rozsah: **14 strán**

Dostupné na webovej stránke: **www.lesnapedagogika.sk**

Vydalo: **Národné lesnícke centrum, Sekcia pre vedu a výskum, Centrum transferu poznatkov a lesnej pedagogiky**

Úvod	3
1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky	4
2. Témy aktivít lesnej pedagogiky	5
3. Lesní pedagógovia a cieľové skupiny	6
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky	7
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky	8
6. Vybrané aktivity a podujatia lesnej pedagogiky	10
7. Závery a odporúčania	12
Použitá literatúra	14

Úvod

Správa o lesnej pedagogike za rok 2024 (ďalej len „Správa“) predstavuje komplexnú analytickú správu mapujúcu aktivity lesnej pedagogiky realizované kľúčovými subjektmi v danej oblasti počas sledovaného obdobia. Hlavným cieľom Správy je zdokumentovať a vyhodnotiť prínos lesníckych inštitúcií k rozvoju environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu (EVVO) v Slovenskej republike. Správa je určená odborníkom a širšej verejnosti so záujmom o EVVO.

Obsahovo je Správa štruktúrovaná do tematických kapitol, pričom všetky štatistické údaje boli spracované za obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024. Vybrané kvantitatívne indikátory sú vizualizované prostredníctvom grafických prvkov a doplnené obrazovou dokumentáciou.

Na sumarizácii údajov sa podieľalo 14 lesníckych subjektov, a to:

LESY SR, š. p.,
Správa TANAP-u, so sídlom v Tatranskej Lomnici,
Mestské lesy Bratislava,
Mestské lesy Košice, a. s.,
Vojenské lesy a majetky SR, š. p., Pliešovce,
LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s. r. o.,
Mestské lesy Jelšava,
Lesy mesta Spišská Belá, s. r. o.,
Lesy mesta Podolíneč, s. r. o.,
Mestské lesy Banská Bystrica, s. r. o.,
Mestské lesy Kremnica, s. r. o.,
Mestské lesy Ružomberok,
LESY MESTA BREZNO, s. r. o.,
Národné lesnícke centrum.

Okrem uvedených subjektov vykonávajú aktivity lesnej pedagogiky aj ďalšie, spravidla menšie organizácie, ktoré však v rámci tejto Správy neboli zohľadnené.

Osobitné poďakovanie patrí všetkým koordinátorom zapojených lesníckych subjektov za ich aktívnu účasť v procese evidencie činností, ako aj zamestnancom Národného lesníckeho centra, Centra transferu poznatkov a lesnej pedagogiky (NLC, CTPLP) za ich metodickú a analytickú podporu. Predovšetkým však vyjadrujeme uznanie lesným pedagógom a pedagogičkám, ktorí svojou odbornou prácou, odbornosťou a zameraním kontinuálne prispievajú k zvyšovaniu povedomia o kľúčovej úlohe lesov a jej význame pre spoločnosť v súlade s trvalo udržateľným hospodarením lesov.

1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky

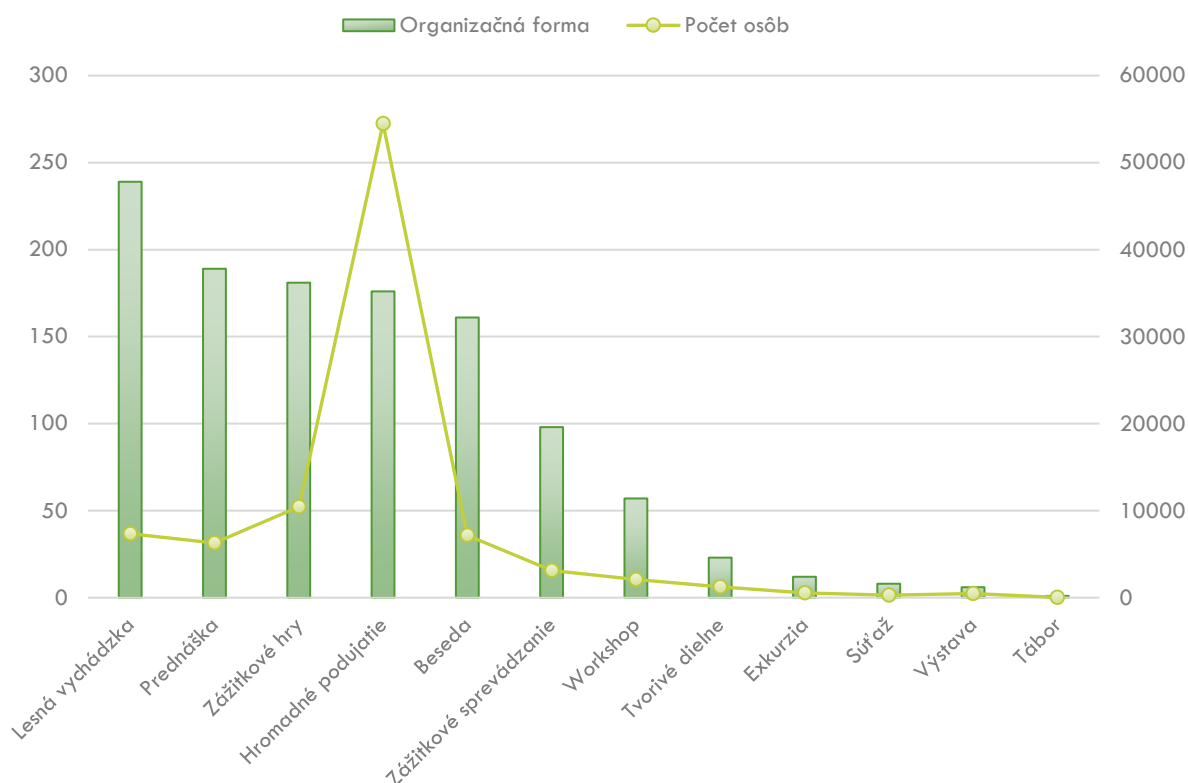
V roku 2024 bolo realizovaných celkovo **1151 aktivít lesnej pedagogiky**, z čoho 553 pod gesciou štátneho podniku LESY SR. Celkový počet aktivít vykazuje porovnateľnosť s rokom 2019, čo umožňuje konštatovať, že analyzované údaje korešpondujú s predpandemickým obdobím.

Lesná pedagogika sa vyznačuje **variabilitou organizačných foriem**, pričom dominantnou formou je **lesná vychádzka**. Táto aktivita je priestorovo a časovo ohraničená v rámci lesného ekosystému, pričom jej obsahová štruktúra je determinovaná cieľovou skupinou a stanovenými edukačnými cieľmi. Realizáciu zabezpečuje **kvalifikovaný lesný pedagóg**, pričom dominantný je kolektívny charakter podujatia (zvyčajne trieda, skupina). Charakteristickým atribútom tejto formy je jej environmentálny kontext a odborná garancia vykonávateľa.

Na základe analytického vyhodnotenia preferencií jednotlivých subjektov možno konštatovať, že prevažne preferovanými formami sú **lesná vychádzka** a **prednáška**.

Okrem štandardných exteriérových vychádzok sú aktivity lesnej pedagogiky realizované aj v rámci širokého spektra edukačných a popularizačných foriem, ako sú vedomostné súťaže, tvorivé dielne, besedy, odborné exkurzie, tematické výstavy, workshopy a zážitkové sprevádzanie. Špecifikom sú **zážitkové hry**, ktorých implementáciu v značnej miere zabezpečuje š. p. LESY SR. Tieto aktivity predstavujú kombinovaný model aplikácie rozličných foriem lesnej pedagogiky s dôrazom na interaktívne a zážitkové učenie.

Komplexný prehľad zastúpenia jednotlivých organizačných foriem aktivít lesnej pedagogiky a počtu zúčastnených osôb v rámci lesníckych subjektov znázorňuje obr. 1, zatiaľ čo podrobné údaje za jednotlivé subjekty poskytuje tab. 1.

OBR. 1 SUMÁRNE ZASTÚPENIE ORGANIZAČNÝCH FORIEM LESNEJ PEDAGOGIKY A POČTU ZÚČASTNENÝCH OSÔB LESNÍCKYCH SUBJEKTOV V ROKU 2024

TAB. 1 SUMÁRNE ZASTÚPENIE ORGANIZAČNÝCH FORIEM LP PODĽA JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV

	Lesná vychádzka	Prednáška	Zážitkové hry	Hromadné podujatie	Beseda	Zážitkové sprevádzanie	Workshop	Tvorivé dielne	Exkurzia	Súťaž	Výstava	Tábor	Celkový súčet
LESY SR, š.p.	80	66	122	111	151	8	3	1	5	5	1		553
Správa TANAP-u so sídlom v Tatranskej Lomnici	13	65	19	28		78	4	2	1	2			212
Mestské lesy v Bratislave	43	26		4		5	18	15	1		3		115
Národné lesnícke centrum	32	13	10	5		1	30		2				93
Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce	15	13		15	6	1			1		2	1	54
Lesy Mesta Spišská Belá s. r. o.	7	1	10	4	1				1				24
Mestské lesy Košice a.s.	12	1	7	1				2					23
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.	9		9	2	1				1				22
LESNÉ HOSPODÁRSTVO INOVEC, s.r.o.	16		1	1			1	2					21
Mestské lesy v Ružomberku	7	1	1										9
Mestské lesy Jelšava, s. r. o.	3		1	3				1					8
LESY MESTA BREZNO, s.r.o.	1	1		2	1	2							7
Lesy mesta Podolíneec s. r. o.		2	1			3	1						7
Mestské lesy Kremnica, s.r.o.	1				1					1			3
Celkový súčet	239	189	181	176	161	98	57	23	12	8	6	1	1151

2. Témy aktivít lesnej pedagogiky

Téma lesnej vychádzky alebo inej organizačnej formy predstavuje **klúčovú plánovaciu jednotku** v rámci metodického rámca lesnej pedagogiky. Jej **výber** je v kompetencii lesného pedagóga, pričom môže byť **determinovaný jeho odborným profilom** alebo vopred konzultovaný s cieľovou skupinou. Medzi účastníkov aktivít spravidla patria pedagógovia základných a stredných škôl, koordinátori seniorských klubov či manažéri firemných kolektívov.

Tematické **zameranie** môže **reflektovať** aktuálne **environmentálne kampane, vzdelávacie obsahy** v súlade s platnými kurikulumnými dokumentmi alebo reagovať na špecifické požiadavky účastníkov. Výber témy a stanovenie edukačných cieľov následne ovplyvňujú výber metodických prístupov, didaktických nástrojov a pomôcok aplikovaných pri realizácii aktivity.

Nasledovné údaje poskytujú kvantitatívny prehľad o preferovaných aktivitách a tematických okruhoch v rámci lesnej pedagogiky.

Najzastúpenejšie aktivity LP podľa názvu:

Lesná pedagogika – 47 realizácií
 Les ukrytý v knihe – 34
 Deň s lesníkom – 21
 Deň zeme – 21
 Deň s Lesmi SR – 19
 Lesu zdar – 15
 Kto povedal mňau – 15
 Včely - 14

Najzastúpenejšie aktivity LP podľa tematickej oblasti:

Lesníci deťom – 38 realizácií
 Les – 21
 Poznávanie lesa – 18
 Lesníctvo, poľovníctvo – 18
 Magické čísla v lese – 17
 Les a jeho obyvatelia – 17
 Ekohry – 16
 Život v lese – 14

Prehľad najčastejšie používaných slov v témach realizovaných na aktivitách lesnej pedagogiky v roku 2024

je zobrazený na obr. 2. Veľkosť písma reflektuje frekvenciu použitia slova v témach.

OBR. 2 VÝBER NAJČASTEJŠIE POŽÍVANÝCH SLOV V TÉMACH REALIZOVANÝCH NA AKTIVITÁCH LESNEJ PEDAGOGIKY POČAS ROKU 2024 VŠETĹMI LESNICKÝMI SUBJEKTAMI

3. Lesní pedagógovia a cieľové skupiny

Lesný pedagóg predstavuje **certifikovaného odborníka**, ktorý absolvoval **akreditovaný vzdelávací program Lesná pedagogika**, schválený **Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (MŠVVaM SR)**. Tento program poskytuje **komplexnú odbornú prípravu**, ktorá integruje **lesnícke, ekologické a environmentálne poznatky s pedagogicko-sociálnymi kompetenciami**, potrebnými na efektívnu implementáciu edukácie v rámci **lesnej pedagogiky**.

V roku **2024** úspešne ukončilo tento vzdelávací program **17 účastníkov**, čím sa celkový počet **certifikovaných lesných pedagógov** na Slovensku zvýšil na **486 odborníkov**. Tento nárast reflektuje **systemový rozvoj kvalifikovanej personálnej kapacity** v oblasti **EVVO**, čím sa posilňuje odborné zázemie pre realizáciu aktivít lesnej pedagogiky.

Lesná pedagogika je dostupná **širokému spektru populácie**. Hoci najpočetnejšiu skupinu účastníkov tvoria **deti a mládež**, programy sú **prispôsobené** aj starším vekovým kategóriám.

V roku **2024** sa na aktivitách **lesnej pedagogiky** zúčastnilo **93504 osôb**, pričom dominantným realizátorom bola organizácia **LESY SR, š.p.**, ktorá zabezpečila edukačné programy pre **60189 účastníkov**.

Analýza účastníckych segmentov ukázala, že **najpočetnejšou cieľovou skupinou** boli **žiaci základných**

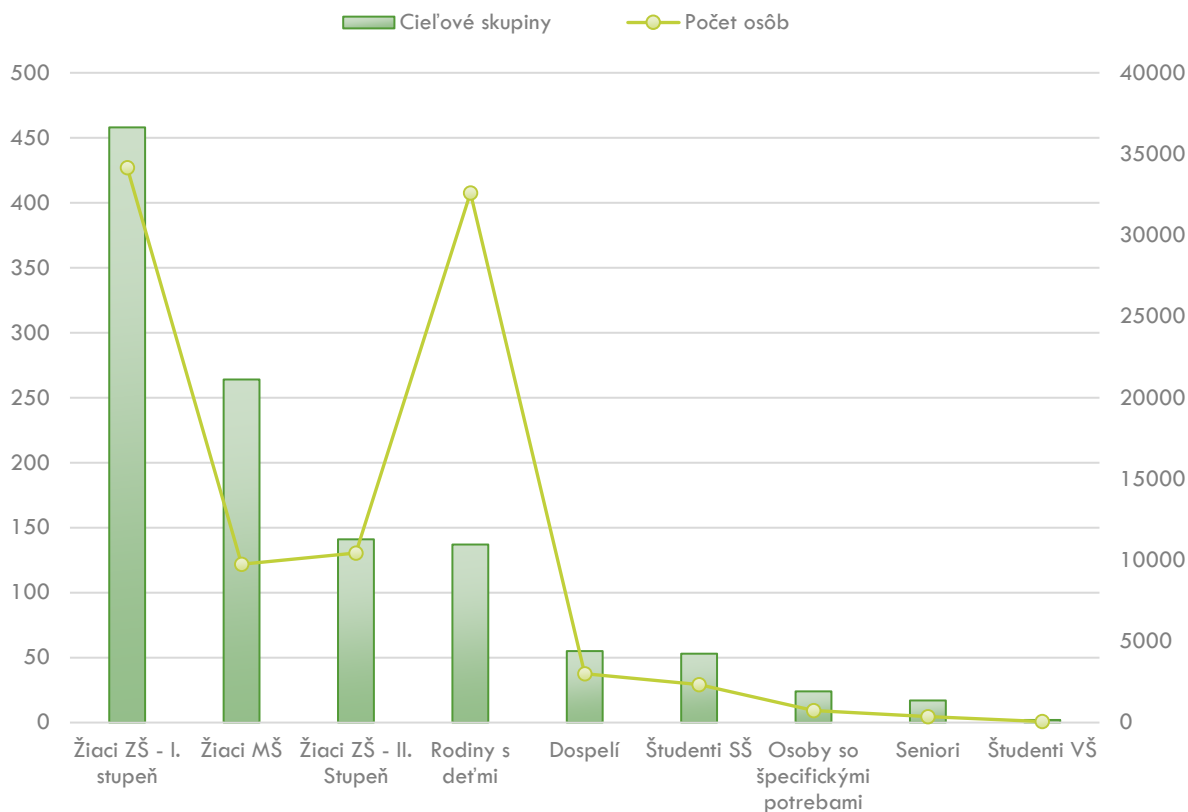
škôl (ZŠ) s celkovým zastúpením **44 616 žiakov**, pričom sa zúčastnili na **599 aktivitách LP**, prevažne v školských areáloch a triedach ZŠ.

Druhou najpočetnejšou cieľovou skupinou boli **Rodiny s deťmi** s celkovým počtom **32605 účastníkov**, ktorí absolvovali **137 edukačných programov**, prevažne v exteriéri.

Rozšírením štandardnej lesnej pedagogiky je **inovačné vzdelávanie "Učenie o lese – environmentálna výchova pre predprimárne vzdelávanie"**, ktoré je **akreditované MŠVVaM SR** a koordinované **Národným lesníckym centrom, Centrom transferu poznatkov a lesnej pedagogiky (NLC, CTPLP)**.

V roku **2024** ukončilo tento program **24 pedagógov materských škôl (MŠ), základných škôl (ZŠ)** a učitelia **profesijného rozvoja**, čím sa celkový počet vyškolených **pedagógov predprimárneho vzdelávania** na Slovensku zvýšil na **123 odborníkov**, ktorí disponujú špecifickou odbornou kvalifikáciou na realizáciu **EVVO v rámci predprimárneho stupňa vzdelávania**.

Prehľad zastúpenia účastníkov podľa cieľových skupín a jednotlivých lesníckych subjektov znázorňuje obr. 3.

OBR. 3 POČET ÚČASTNÍKOV NA AKTIVITÁCH LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN

4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Cieľom lesných pedagógov je systematická **EVVO** detí a mládeže prostredníctvom **priameho kontaktu s lesným ekosystémom**. Prostredníctvom metód **zážitkového učenia** sa účastníci oboznamujú s biotickými aj abiotickými faktormi lesa, jeho funkciami a ochranou.

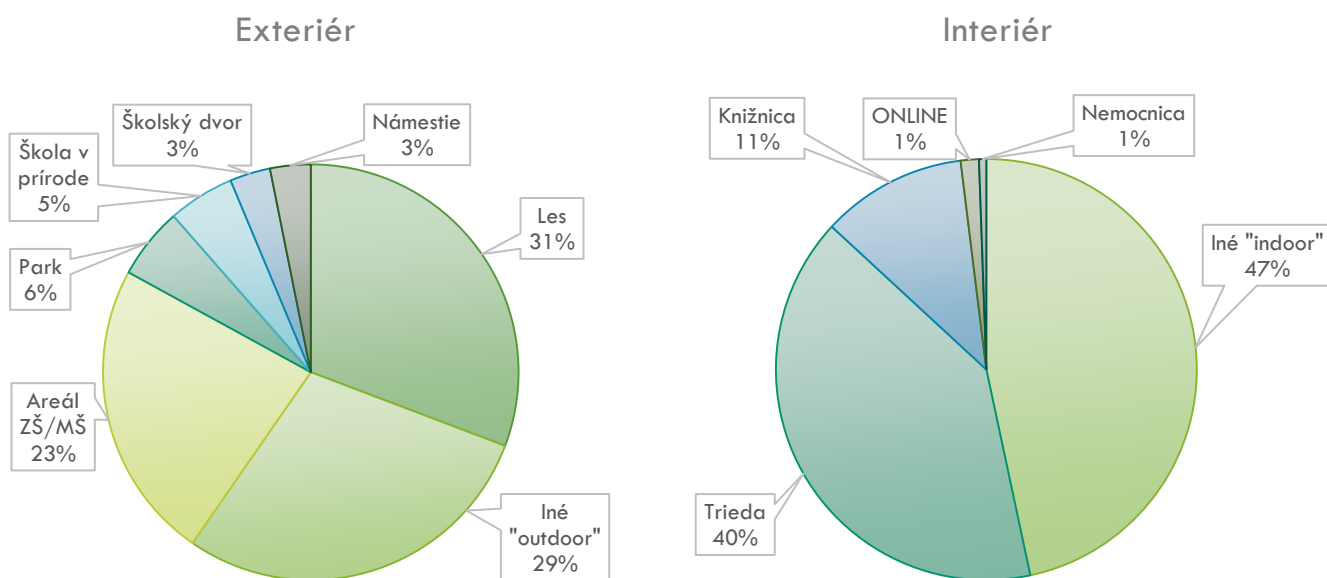
Hoci dominantnou organizačnou formou zostáva lesná vychádzka, lesná pedagogika zahŕňa aj alternatívne formy realizácie v závislosti od vonkajších podmienok a dostupnosti vhodného prostredia. Adaptáciou klasickej vychádzky je tzv. „mokry variant“, pri ktorom sa program prispôbuje nepriaznivému počasiu a premiestňuje sa do interiérových priestorov, zvyčajne do učební alebo environmentálnych centier.

Lesná pedagogika sa taktiež realizuje v rozličných exteriérových prostrediach, napríklad v mestských a

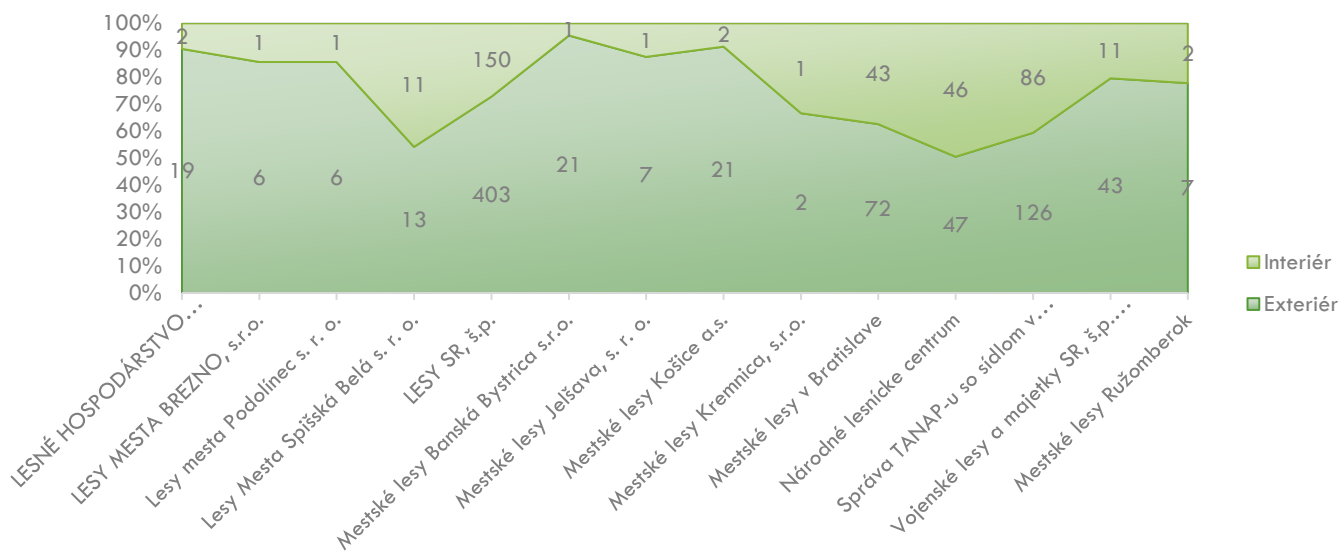
obecných parkoch, školských areáloch, na námestiach alebo v areáloch škôl v prírode.

V roku 2024 sa 65 % aktivít lesnej pedagogiky uskutočnilo v exteriéri (obr. 4), čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje 11 % pokles. Tento trend reflektuje znižujúci sa dôraz na priame zapojenie účastníkov do prírodných podmienok.

Analýza podujatí realizovaných jednotlivými lesníckymi subjektmi (obr. 5) potvrdzuje, že väčšina organizátorov preferuje aktivity v exteriéri alebo ich kombináciu s interiérovými podujatiami. V prípade kombinovaných podujatí sa aktivity klasifikovali ako exteriérové, pokiaľ značná časť programu prebiehala vonku, čo podčiarkuje snahu lesných pedagógov o maximalizáciu priameho kontaktu účastníkov s lesným prostredím.

OBR. 4 PERCENTUÁLNY PODIEL REALIZOVANÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY V EXTERIÉRI A V INTERIÉRI

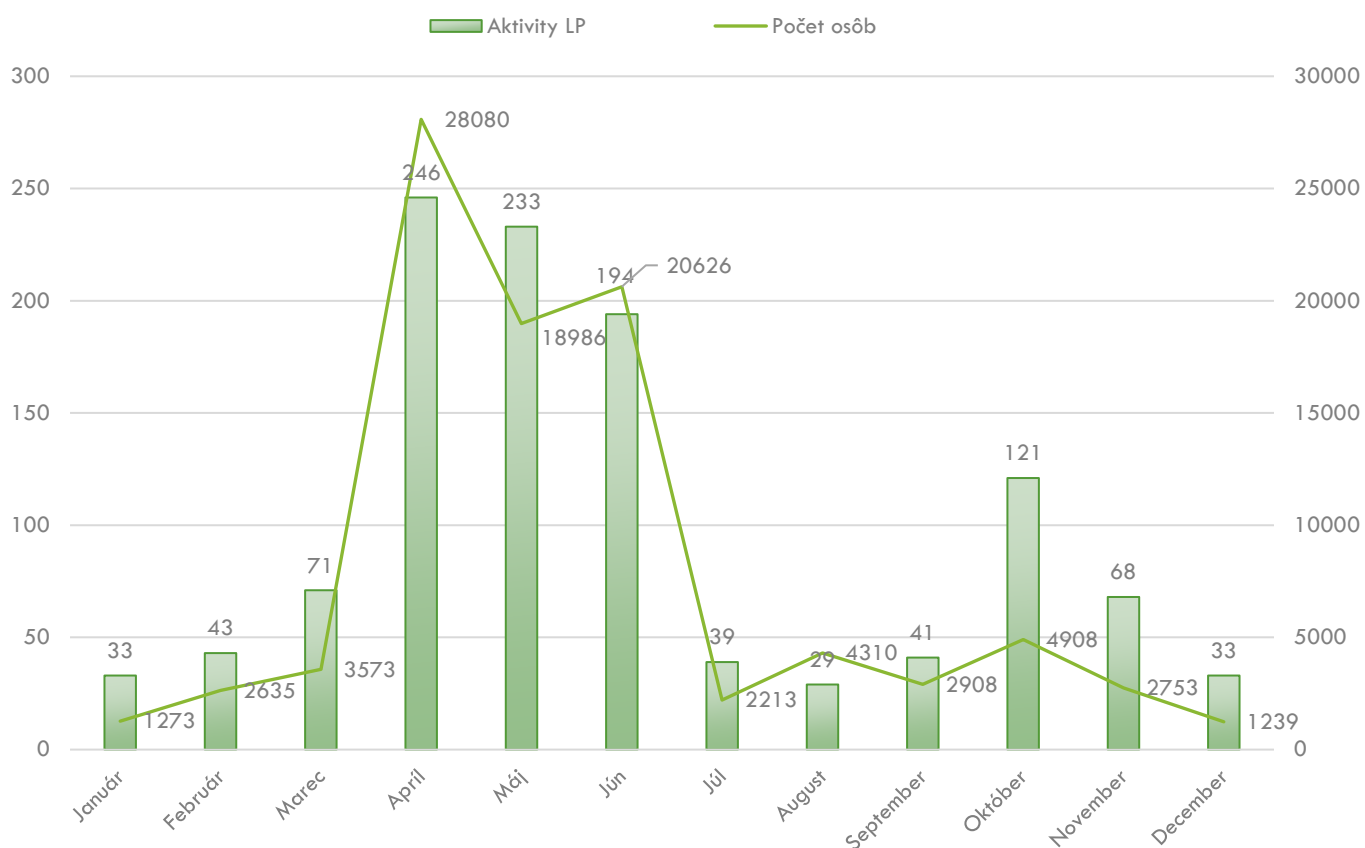

OBR. 5 POČET PODUJATÍ REALIZOVANÝCH V EXTERIÉRI A INTERIÉRI PODĽA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV

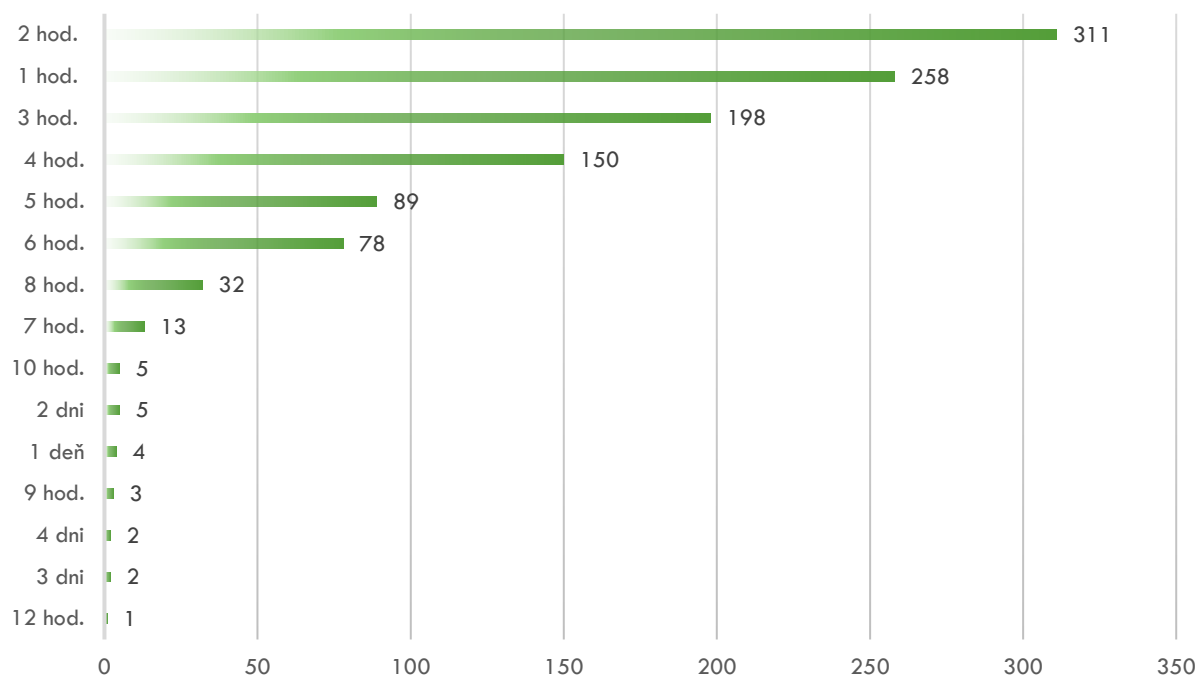
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Podujatia lesnej pedagogiky sa konajú v priebehu celého roka. Vďaka rozličným organizačným formám je možné prispôsobiť aktivitu ročnému obdobiu, či aktuálnemu počasiu. **Najviac aktivít LP** sa uskutočnilo v priebehu **mesiacov apríl** s počtom 28080 účastníkov, **máj** 18986

účastníkov a **jún** 20626 účastníkov o čom vypovedá graf realizovaných aktivít k počtu účastníkov lesnej pedagogiky (obr. 6). Najpočetnejšie realizované aktivity boli v trvaní **dvoch hodín**, čo v sumárnom vyjadrení predstavuje **311 aktivít LP** (obr. 7).

OBR. 6 REALIZOVANÉ AKTIVITY K POČTU ÚČASTNÍKOV V PRIEBEHU ROKA 2024

OBR. 7 ZOBRAZENIE POČTU AKTIVÍT S ČASOVÝM PODELOM NA REALIZOVANÝCH AKTIVITÁCH V ROKU 2024

6. Vybrané aktivity a podujatia lesnej pedagogiky

Les ukrytý v knihe

Celoslovenská kampaň, zameraná na zvýšenie čitateľskej a prírodovednej gramotnosti žiakov základných škôl prostredníctvom kníh, spojila v období od 4. apríla do 31. mája 2024 knižnice na celom Slovensku s lesnými pedagógmi a školami. 14. ročník sa niesol v téme „**MAGICKÉ ČÍSLA V LESE**“.

Do projektu sa zapojilo 22 knižníc z celého Slovenska, v ktorých sa uskutočnilo **56 programov lesnej pedagogiky** pre **1368 detí MŠ a ZŠ** pod vedením **24 lesných pedagógov**, ktorí venovali aktivitám lesnej pedagogiky 73 hodín. V rámci korešpondenčnej súťaže vytvorili deti a žiacke kolektívy **195 lesných hlavolamov** a do ich tvorby sa zapojilo **16 základných a materských škôl** v spolupráci s knižnicami.

Úspešní účastníci projektu, vrátane lesného pedagóga, boli ocenení na slávnostnom vyhodnotení kampane dňa 14. júna 2024 v Krajskej knižnici Ľudovíta Štúra vo Zvolene.

Lesnícke dni

Dňa 19. apríla 2024 sa na **Námestí SNP vo Zvolene**, známom ako mesto lesníctva, uskutočnilo **slávnostné otvorenie Lesníckych dní**. Aj napriek chladnému počasiu podujatie prilákalo približne **6000 návštevníkov**, ktorým sa venovalo takmer **200 odborníkov v 40 stánkoch**. Tieto stánky zastrešilo viac ako 30 partnerov, ktorí prezentovali lesnícku problematiku širokej verejnosti.

Hlavný program sa zamerával na významnú osobnosť slovenského lesníctva, **Jozefa Dekréta Matejovie**, pri príležitosti **250. výročia** jeho narodenia. Odborná lesnícka verejnosť si pripomenula jeho prínos pre slovenské lesníctvo a jeho trvalý odkaz pre budúce generácie. Súčasťou programu bolo aj ocenenie výhercov výtvarnej súťaže, do ktorej sa **zapojilo sedem škôl so 58 dielami**. Tie reflektovali nielen osobnosť a dielo Jozefa Dekréta Matejovie, ale aj jeho odkaz pre budúcnosť.

Počas podujatia bolo vyhlásené otvorenie nominácií na Cenu Jozefa Dekréta Matejovie, ktorú udeľuje Slovenská lesnícka komora v spolupráci so štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky. Symbolická drevená obálka časopisu Les&Letokruhy bola pri príležitosti 80. výročia jeho vydávania odovzdaná šéfredaktorovi. Zároveň si odborná verejnosť pripomenula aj 70 rokov od začiatku vydávania Lesníckeho časopisu Forestry Journal.

Lesu zdar!

Pilotný projekt z roku **2023 úspešne pokračoval aj v roku 2024**. Národné lesnícke centrum, Centrum transferu poznatkov a lesnej pedagogiky (NLC, CTPLP) Zvolen v spolupráci s lesníkmi a lesnými pedagógmi oslovilo **päť stredných škôl** z Banskej Bystrice, Detvy, Krupiny a Žiaru nad Hronom. Zároveň LESY SR, š. p., OZ Považie koordinoval projekt LESU ZDAR s jednou strednou školou vo svojom regióne – Strednou priemyselnou školou stavebnou v Trenčíne.

Študenti zapojených škôl **absolvovali tri zážitkové dni s lesníkmi** z rôznych lesníckych subjektov. Prvá aktivita projektu odštartovala vyplňaním vstupného dotazníka, ktorý pomohol lepšie prispôbiť program potrebám účastníkov. V marci na školách prebiehali zážitkové workshopy s názvom „Nekonečné možnosti“, ktoré študentom priblížili rôzne aspekty lesníctva. 16. mája, účastníci navštívili Lesnícku fakultu Technickej univerzity vo Zvolene a odborné vedecké pracoviská. A záverečná aktivita bola realizovaná v netradičnom prostredí kaviarní a cukrárni, kde účastníci diskutovali o lese a prezentovali svoje myšlienky, argumenty a návrhy v rámci „Forest Café“.

EE_YOUTH

V rámci realizácie projektu **"EE_YOUTH: Transfer poznatkov a praktických skúseností vo vzdelávaní mládeže v oblasti environmentálnej výchovy a transfer poznatkov a ďalšieho vzdelávania v lesníctve"** absolvovalo desať odborných expertov študijnú cestu do Nórska. Cieľom bolo navštíviť špecializované pracoviská zamerané na odborné lesnícke vzdelávanie a neformálne environmentálne vzdelávanie mládeže.

Počas pobytu odborníci z Národného lesníckeho centra zavítali do vzdelávacej inštitúcie **Skogkurs**, ktorá sa venuje poradenstvu a vzdelávaniu majiteľov lesov, pričom sa aktívne podieľa aj na environmentálnej výchove detí a mládeže. Účastníci sa mohli priamo v praxi oboznámiť s aktuálnou témou **"Bioekonomika v lesníctve"**. Inšpirácie pre prenos poznatkov do lesníckej praxe prinieslo aj vedecké centrum **Innlandet**, ktoré vyvíja vzdelávacie programy pre deti a mládež v úzkej spolupráci s lesníckym a drevárskym sektorom.

Jedným z významných bodov programu bola návšteva **Strednej odbornej školy v meste Lena-Valle**, ktorá pripravuje mladých lesníkov a farmárov na prax. Študenti tu majú možnosť rozvíjať svoje odborné zručnosti s dôrazom na bezpečnosť pri práci, neobmedzený prístup k praktickému tréningu a prehĺbovanie vedomostí v oblasti lesníctva a poľnohospodárstva.

Táto študijná cesta priniesla cenné poznatky a inšpirácie, ktoré môžu byť využité pri rozvoji odborného vzdelávania v oblasti lesníctva a environmentálnej výchovy na Slovensku.

Detská lesnícka univerzita

Tridsaťpäť siestakov zo základných škôl vo **Zvolene, Sliachi, Očovej a Starých Horách** úspešne ukončilo štúdium na **Detskej lesníckej univerzite vo Zvolene**. Počas školského roka od októbra do júna sa pravidelne stretávali, aby spoznávali tajomstvá slovenských lesov. **19. júna 2024** si z rúk dekana **Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene** slávnostne prevzali **diplomy absolventov**.

Mladí študenti sa o lesoch učili nielen **teoreticky**, ale aj **prakticky** – priamo v teréne v **Banskej Štiavnici** spoločne vysadili **300 mladých stromčekov**. Témy štúdia boli rozdelené do ôsmich tematických celkov, medzi ktoré patrili napríklad „**Les to nie sú len stromy**“, „**Drevo – tradičný materiál**“, „**Vynálezy v lesníctve**“, „**Lesní architekti**“ či „**Pribeh lesa od semienka po strom**“. Počas celého roka ich sprevádzali **odborníci z Národného lesníckeho centra, Lesníckej fakulty TU vo Zvolene a štátneho podniku LESY SR**, ktorí im pomáhali nachádzať odpovede na dôležité otázky o význame lesa pre život človeka a o dreve ako obnoviteľnej surovine.

Pred slávnostným odovzdávaním diplomov sa absolventi zúčastnili tradičného **Detského mestského zastupiteľstva na Mestskom úrade vo Zvolene**. Spoločne so skúsenými lesníkmi a pedagógmi diskutovali o tom, **ako by mali vyzeráť lesy v okolí ich miest a obcí** a aké kroky by mohli pomôcť ich ochrane a udržateľnému využívaniu.

Detská lesnícka univerzita aj v roku 2024 poskytla mladým nadšencom jedinečnú možnosť vzdelávať sa, diskutovať a prispieť k ochrane prírody vlastnými aktivitami.

Sympóziu lesnej pedagogiky

V dňoch **21. – 23. októbra 2024** sa vo **Vitanovej** uskutočnilo **18. pracovné stretnutie lesných pedagógov**, na ktorom sa zišlo **58 účastníkov** zo Slovenska, Česka a Nórska. Medzi nimi boli zástupcovia **štátnych aj neštátnych lesníckych inštitúcií**, mestských a obecných lesov, súkromných organizácií, mimovládnych inštitúcií a akademickej obce. Program **sympózia** sa začal v prvý deň popoludní **troma neformálnymi workshopmi**, pričom najväčší záujem vzbudil ten zameraný na **viazanie uzlov**. Druhý deň otvorila **zoznamovacia aktivita „Ahoj, ako sa máš?“**, po ktorej nasledovala diskusia **„Okruh aktuálnych otázok lesnej pedagogiky (LP)“**, kde účastníci rozoberali obsah a formu

tabulky na odpočet aktivít LP. **Nórski hostia** predstavili **medzinárodný projekt EE_YOUTH**, ktorý sa venuje transferu poznatkov v environmentálnej výchove. Popoludní program obohatila prezentácia **sociálneho podniku „Drevené koliesko“**.

Novinkou stretnutia bola **workshopová aktivita „Modelové riešenia prekvapivých situácií v LP“**.

Posledný deň podujatia vyvrcholil **spoločnou lesnou vychádzkou**, ktorá sa uskutočnila aj napriek miernemu dažďu. **Ocenenie NAJ lesná pedagogička za rok 2024** si odniesla **Ing. Petra Jankejšová**.

18. Európsky kongres lesnej pedagogiky

V dňoch **2. – 5. septembra 2024** sa **sedem lesných pedagógov zo Slovenska** zúčastnilo **18. ročníka Európskeho kongresu lesnej pedagogiky**, ktorý sa konal v **Bulharsku**.

Hlavnou témou kongresu bolo **„Európske lesy ohrozené požiarmi, suchom a búrkou – výzva pre lesnú pedagogiku“**. Program ponúkol množstvo **odborných prezentácií a praktických aktivít**, ktoré sa zameriavali na inovácie a nové prístupy v lesnej pedagogike. Účastníci mali možnosť diskutovať o výzvach, ktoré so sebou prinášajú klimatické zmeny, a hľadať riešenia, ako prostredníctvom vzdelávania zvyšovať povedomie o ochrane lesov.

Slovenskí zástupcovia sa zapojili do odborných diskusií a získali cenné skúsenosti, ktoré môžu ďalej aplikovať v oblasti environmentálnej výchovy a lesnej pedagogiky na Slovensku.

Hostiteľom **18. ročníka Európskeho kongresu lesnej pedagogiky** bola bulharská organizácia **Executive Forest Agency**, ktorá účastníkom predstavila systém lesnej pedagogiky v Bulharsku. **Vzdelávanie a podpora lesnej pedagogiky** sú v krajine zastrešené **Ministerstvom pôdohospodárstva a potravinárstva**, pričom lesných pedagógov školí **Lesnícka agentúra**, ako aj **Lesnícka fakulta v Sofii**.

V Bulharsku je vyškolených **viac ako 300 lesných pedagógov**, pričom na kongrese dominovala účasť mladých odborníkov v tejto oblasti. **Praktické workshopy** boli úzko prepojené s hlavnou témou kongresu – **„Európske lesy ohrozené požiarmi, suchom a búrkami“**. Program bol pripravený na mieru **bulharskými lesnými pedagógmi** v spolupráci s odborníkmi z **Fínska a Škótska**, ktorí spoločne predstavili **sedem jedinečných nových aktivít** zameraných na vzdelávanie o ochrane lesov v čase klimatických zmien.

Záverý a odporúčania

Lesná pedagogika na Slovensku preukazuje svoju stabilitu a rastúci význam v oblasti EVVO. Pre ďalší rozvoj je nevyhnutné posilniť jej **inštitucionálnu a finančnú stabilitu, integrovať ju do vzdelávacieho systému, modernizovať metodické prístupy a podporiť medzinárodnú spoluprácu.**

1. Trendy a dopyt po aktivitách lesnej pedagogiky

- Analyzované ukazovatele naznačujú návrat k predpandemickému stavu, pričom počet realizovaných aktivít dosiahol úroveň roku 2019.
- Pretrváva vysoký dopyt po aktivitách v exteriéri, pričom **lesné vychádzky a prednášky** patria medzi najžiadanejšie formáty vzdelávania.
- Sezónna variabilita ostáva významným faktorom – na **jar je záujem o lesnú pedagogiku najvyšší**, pričom v tomto období sú kapacity často naplnené a záujemcovia musia byť presúvaní na iné termíny. Naopak, v iných obdobiach je nižšia intenzita aktivít.
- Najvyšší záujem o lesnú pedagogiku evidujú veľké mestá (**Bratislava, Košice**), kde však kapacity často limitujú dostupnosť aktivít. Niektoré menšie subjekty regulujú dopyt nižšou propagáciou.

Odporúčanie:

- Posilnenie prepojenia lesnej pedagogiky so **Štátnym vzdelávacím programom**, čím sa zabezpečí jej širšia implementácia v školských osnovách.
- Budovanie značky kvality „**certifikovaný poskytovateľ EVVO**“ zastrešený z úrovne SAŽP.

2. Tematické zameranie lesnej pedagogiky

- Najžiadanejšie témy zahŕňajú „**Lesníci deťom**“, „**Les**“, „**Poznávanie lesa**“.

Odporúčanie:

- **Rozšíriť tematickú ponuku** o odborné témy v spolupráci s externými špecialistami.
- Významným potenciálom je **využitie digitálnych technológií** na popularizáciu lesníctva ako moderného a otvoreného sektora.

3. Cieľové skupiny a ich preferencie

- Dominantnou cieľovou skupinou ostávajú **žiaci základných škôl**, pričom narastá aj účasť **rodín s deťmi**.
- Mierne sa **zvýšila účasť stredoškolskej mládeže** v dôsledku cielenej orientácie na túto vekovú skupinu.
- Dôležitou oblasťou ostáva vzdelávanie **seniorov a marginalizovaných skupín**.

Odporúčanie:

- Realizácia programov LP aj pre iné cieľové skupiny, napr. dospelých vo forme **teambuildingu**.

4. Sezónnosť aktivít a strategické plánovanie

- Najvyšší dopyt po aktivitách je v mesiacoch **april, máj a jún**, pričom apríl ako „Mesiac lesov“ zaznamenáva historicky najvyššiu intenzitu podujatí.
- Lesná pedagogika je čoraz viac prepojená s významnými environmentálnymi dňami, ako sú **Medzinárodný deň lesov, Deň Zeme, Deň vody, Deň detí a Deň biodiverzity**.

Odporúčanie:

- **Zvýšená koordinácia a plánovanie** aktivít s dôrazom na tematické podujatia spojené s významnými environmentálnymi dňami a kampaňami na podporu propagácie lesného hospodárstva.

5. Organizačné začlenenie lesnej pedagogiky

- Otázkou zostáva **formálne zapracovanie lesnej pedagogiky** do organizačných štruktúr lesníckych inštitúcií, čo zahŕňa aj uznanie profesie „lesný pedagóg“.
- Udržateľnosť a rozvoj lesnej pedagogiky si vyžaduje stabilný **system financovania** a mechanizmus **odmeňovania realizátorov aktivít**, ktorý zvýši motiváciu pedagógov.
- V niektorých organizáciách už táto pozícia existuje (napr. **LESY SR, S-TANAPu**), avšak menšie subjekty ju považujú za nerealizovateľnú z dôvodu finančných a personálnych obmedzení.
- Viacerí lesní pedagógovia preferujú **zvýšenie počtu odborníkov v oblasti lesnej pedagogiky**, než aby bola táto činnosť sústredená do jednej špecializovanej pozície.
- V súkromnom sektore zatiaľ nie je lesná pedagogika **ekonomicky udržateľná**, čo znemožňuje jej konkurencieschopnosť voči štátnym organizáciám.

Odporúčanie:

- **Zriadenie pozície lesného pedagóga na plný úväzok** v rámci vybraných organizácií, s cieľom zabezpečenia kontinuity, odborného metodického vedenia a tvorby kvalitných vzdelávacích materiálov.
- **Podpora štátu** vo forme grantových programov a výziev na rozvoj lesnej pedagogiky.
- Posilnenie koordinácie lesnej pedagogiky **na regionálnej úrovni**, pravidelné pracovné stretnutia pedagógov a vytvorenie metodických pracovných skupín.

6. Medzinárodná spolupráca

- Medzinárodná výmena skúseností ostáva **klúčovým faktorom rozvoja lesnej pedagogiky**. Prínosom je najmä **zdieľanie osvedčených postupov** s partnerskými krajinami.

Odporúčanie:

- Pokračovať v **budovaní a rozvoji medzinárodných partnerstiev**, čím sa zabezpečí prístup k inovatívnym metódam a osvedčeným modelom environmentálnej edukácie.

Použitá literatúra

TARABA, M. 2024. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2023*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 13.

TARABA, M. 2023. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2022*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 9.

TARABA, M. 2022. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2021*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 14.

TARABA, M. 2021. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2020*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 17.

VÝBOŠŤOKOVÁ, M., CHLPOŠOVÁ, D., JALOVIAROVÁ, V. 2019. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2019*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 25. ISBN 978-80-8093-308-1

CHLPOŠOVÁ, D. a kol. 2019. *Učenie o lese*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 86. ISBN 978-80-8093-278-7

LOYOVÁ, D. a kol. 2018. *Lesná pedagogika – učebné texty k vzdelávaciemu programu*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 112. ISBN 978-80-8093-240-4

MARUŠÁKOVÁ, L. a kol. 2010. *Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy na Slovensku*. Koncepcia rozvoja. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 67. ISBN 978-80-8093-121-6

MARUŠÁKOVÁ, L. 2012. *Lesy pre ľudí. Lesnícky program. Lesníctvo v prospech spoločnosti*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 47. ISBN 978-80-8093-171-1

www.lesnapedagogika.sk | LISTY Lesnej pedagogiky 2024 – jar, leto, jeseň, zima

www.web.nlcsk.org

www.forestpedagogics.eu

Správa o lesnej pedagogike

za rok 2024